

Leikskólinn Sólvellir

Deildarnámskrá 2024-2025

Útfærsla námssviða

Drekadeild

Leikskólinn Sólvellir Grundarfirði - útfærsla námssviða	2
Grunnþættir og námssvið leikskóla	2
Læsi og samskipti	3
Læsi og samskipti á Drekkadeild	3
Sjálfbærni og vísindi	5
Sjálfbærni og vísindi á Drekkadeild	5
Heilbrigði og vellíðan	7
Heilbrigði og vellíðan á Drekkadeild	7
Sköpun og menning	9
Sköpun og menning á Drekkadeild	9

Leikskólinn Sólvellir Grundarfirði - útfærsla námssviða

[Aðalnámskrá leikskóla](#), [lög um leikskóla](#), [Menntastefna Íslands](#) og [Menntastefna Grundarfjarðarbæjar 2023-2028](#) eru rammi um skólastarfið og leiðsögn um tilgang þess og markmið. Þessi námskrá er hluti af skólanámskrá leikskólans, er útfærsla skólans á námssviðunum og sýnir hvernig skólinn leggur fram helstu leiðir, markmið og mat í starfi sínu. Námskráin er leiðarvísir fyrir allar deildir sem útfæra skólastarfið hverju sinni eftir samsetningu nemenda- og starfsmannahóps.

Meginmarkmið uppeldis og kennslu í leikskóla eru að:

- fylgjast með og efla alhliða þroska barna í náinni samvinnu við foreldra,
- veita skipulega málörvun og stuðla að góðri færni í íslensku,
- hlúa að börnum andlega, vitsmunalega og líkamlega í samræmi við þarfir hvers og eins svo að börnin fái notið bernsku sinnar,
- stuðla að víðsýni barna og efla siðferðisvitund þeirra,
- leggja grundvöll að því að börn verði sjálfstæðir, virkir og ábyrgir þátttakendur í lýðræðisþjóðfélagi sem er í örri og sífelldri þróun,
- rækta hæfileika barna til tjáningar og sköpunar í þeim tilgangi m.a. að styrkja sjálfsmynd þeirra, heilbrigðisvitund, öryggi og hæfni til mannlegra samskipta.

Grunnþættir og námssvið leikskóla

Samkvæmt Aðalnámskrá leikskóla sem gefin var út í maí 2011, er yfirlýst menntastefna byggð á eftirfarandi **grunnþáttum**:

- Læsi
- Sjálfbærni
- Lýðræði og mannréttindi
- Jafnrétti
- Heilbrigði og velferð
- Sköpun

Grunnþættirnir eru sameiginleg leiðarljós í menntun, uppeldi og umönnun í leikskólum og eiga að fléttast inn í allt leikskólastarfið. Í almennum hluta **skólanámskrár Sólvalla** (sem má lesa hér) er gerð ítarleg grein fyrir útfærslu skólans á **grunnþáttum menntunar** en námssvið leikskóla eru grundvölluð af grunnþáttunum. Hér að neðan er gerð grein fyrir markmiðum, leiðum og mati leikskólastarfsins með áherslu á námssviðin

Námssvið leikskólans samkvæmt Aðalnámskrá leikskólans frá maí 2011 eru eftirfarandi:

- Læsi og samskipti
- Heilbrigði og vellíðan
- Sjálfbærni og vísindi
- Sköpun og menning

Námssvið leikskólans eiga að vera samþætt og samofin öllu starfi leikskóla og taka mið af sex grunnþáttum menntunar. Þau byggjast á skapandi og gagnrýnni hugsun og tengjast leik og daglegum athöfnum í leikskólum.

Læsi og samskipti

Með læsi er átt við hæfni til að takast á við lífið sjálft. Ef vel á að vera má segja að leikskólanámið sé í raun eitt samfellt lífsleikninám. Tungumálið er mikilvægasta tæki manna til boðskipta. Með því tjá þeir hugsanir sínar, tilfinningar, skoðanir og fyrirætlanir. Í frumbersku og á leikskólaaldri er lagður grundvöllur að málþroska barna. Mikilvægt er að orð og gerðir tengist þannig að hverskonar tjáning og orðaforði eigi sér stoð í veruleika barna. Tungumál er ekki innantóm orð, heldur verður það að tengjast gerðum/vinnu eins mikið og hægt er. Þess vegna er hverskonar starf og athafnasemi inni sem úti ómissandi.

Læsi og samskipti á Drekkadeild

Í leikskólanum ber að skapa aðstæður svo börn fái ríkuleg tækifæri til að:

- eiga jákvæð og uppbyggileg samskipti í barnahópnum,
- endurskapa upplifun sína og reynslu í leik og skapandi starfi,
- tjá sig með fjölbreyttum hætti og ólíkum efnivið,
- kynnast tungumálinu og möguleikum þess,
- njóta þess að hlusta á og semja sögur, ljóð, þulur og ævintýri,
- þróa læsi í víðum skilningi,
- öðlast skilning á að ritað mál og tákni hafi merkingu,
- deila skoðunum sínum og hugmyndum,
- nýta ólíkar leiðir og margvíslega tækni til að nálgast upplýsingar og setja fram hugmyndir sínar,
- velta vöngum yfir eigin samfélagi og menningu og menningu annarra þjóða.

Proskapættir	Málþroski, vitsmunapróska, félagsþroski, fagurþroski, líkams- og hreyfiþroski.
Hæfnipættir	Hæfni til að vinna með tungumál. Góður orðaforði og málskilningur. Leikni og lipurð með texta og tungumál.
Markmið	Að börnin noti málið til að tjá hugmyndir sínar og tilfinningar, taki þátt í samræðum og færi rök fyrir máli sínu. Þau hlusti á íslenska tungu í máli og riti. Börnin kynnist rituðu máli við margvíslegar aðstæður og öðlist skilning á að ritað mál og tákni hafi merkingu. Að þau auki orðaforða sinn og leiki sér með tungumálið. Börnin noti málið til að afla sér þekkingar. Þau kynnist því að það finnist mismunandi tungumál og þróa jákvætt viðhorf til margbreytileikans í þeim efnum.
Leiðir	
Leikur	<ul style="list-style-type: none"> • Aðgangur að bókum, texta og bókstöfum sem leikefni er greiður. • Stuðlað er að jákvæðum samskiptum við önnur börn og fullorðna og hvatt til samvinnu. • Leikefni sem stuðlar að og hvetur til læsis er fjölbreytt. • Orð eru sett á athafnir og hugtök og orð æfð í leiknum. • Börnunum gefið val um leikefni í vali.

Hópvinna/ samvinna	<ul style="list-style-type: none"> • Unnið er saman að verkefnum sem hvetja til samskipta og vináttu. • Lesa bækur í litlum hópum. • Þau taka þátt í og skapa leikrit. • Unnið er með munnleg fyrirmæli, setja orð á athafnir. • Efniviður er varðar læsi er sýnilegur og aðgengilegur börnunum. • Unnið er með greiningu texta, leikið með orð (rím, samstöfur o.fl.) og hlustun (samvera). • Lesnar bækur og unnið með innihald þeirra t.d teikna mynd úr sögunni • Lubbi finnur málbein
Líkamleg umhirða	<ul style="list-style-type: none"> • Starfsmenn ræða líkamlega umhirðu, hreinlæti og heilbrigði og setja orð á athafnir.
Útivera/ vettvangsferðir	<ul style="list-style-type: none"> • Rætt um nánasta umhverfi, árstíðir, veðurfar o.fl. • Það er tekið hlýlega á móti börnunum og þau heilsa og kveðja í upphafi og lok dags.
Samverustundir	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin hlusta á sögur með eða án mynda. • Þau læra þulur, og ríma. • Unnið er með frásögn og framburð. • Börnin kynnast ólíkum tungumálum. • Þau læra krefjandi söngtexta, þulur, ljóð og þjóðsögur. • Börnin vinna með texta á mismunandi hátt, greina texta í sönglögum. • Söngstund það sem þau dansa með.
Matartími	<ul style="list-style-type: none"> • Matartíminn er róleg og notaleg stund. Þar gefst góður tími til samræðna um næringu og almenn viðfangsefni. • Stuðst er við lesmál er tengist matseðli, þjónum o.þ.h. og það er sýnilegt börnunum. • Orð eru sett á athafnir. • Embættismenn sjá um að leggja á borð, segja hvað er í matinn og bjóða til borðs.
Hvöld	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin hlusta á framhaldssögur, leikrit eða rólega tónlist í 2-3 hópum.
Mat	<p>Sjá skólanámskrá bls. 16-18 hér á þessum tengli.</p> <p>Ferilmöppur Skráningar TRAS</p>

Sjálfbærni og vísindi

Kynni barna af náttúrunni eru þýðingarmikil fyrir þroska þeirra. Mikilvægt er að börn upplifi náttúruna af eigin raun og læri að njóta hennar. Sjálfbærni menntun felst í því að skapa samábyrgt samfélag þar sem sérhver einstaklingur lærir um gildi, viðhorf og tilfinningar sínar gagnvart hnattrænum áhrifum og jafnræði allra jarðarbúa; náttúru og umhverfi; lýðræði, mannréttindum og réttlæti; jafnrétti og fjölmenningu; velferð og heilbrigði; og efnahagsþróun og framtíðarsýn. Í sjálfbærni menntun felst einnig að börn og ungmenni takist í námi sínu á við margvísleg álitamál og ágreiningsefni.

Sjálfbærni og vísindi á Drekadeild

Í leikskóla á að skapa aðstæður svo að börn fái tækifæri til að vinna með og velta vöngum yfir (Aðalnámskrá leikskóla, 2011):

- umgengni og virðingu fyrir náttúrulegu og manngerðu umhverfi,
- hvernig vistspor þeirra og nærsamfélagsleg geta stuðlað að sjálfbærri þróun,
- hringrásum og fyrirbærum í náttúrunni,
- nýtingu náttúrunnar,
- upplýsingamiðlun, framsetningu og gildi upplýsinga,
- stærðfræðilegum viðfangsefnum, s.s. tölum, táknum og mynstrum,
- lífverum í umhverfinu og lífsháttum þeirra,
- eðli ýmissa krafta og birtingamyndum þeirra í umhverfinu,
- eiginleikum ýmissa efna og hluta,
- rými, fjarlægðum og áttum

Þroskapættir	Vitsmunaproski, hreyfiproski og fagurproski.
Hæfnipættir	Hæfni til að greina og meta það sem náttúran hefur upp á að bjóða. Næmni fyrir umhverfinu, jurtum, dýrum, fjöllum o.fl. Hæfni til rökhusunar, leikni með tölur og magn.
Markmið	Að börnin kynnist fjölbreytni náttúrunnar og njóti útiveru. Þau kynnist lífríki í nánasta umhverfi og tengi það árstíðunum. Börnin læri að umgangast náttúruna og umhverfi sitt að virðingu. Þau upplifi sjálfbærni sem hluta af skólastarfinu. Börnin kynnist mismunandi eiginleikum efna og hluta. Þau læri að nota ólíkar leiðir og margvíslega tækni til að nálgast upplýsingar og setja fram hugmyndir.
Leiðir	
Leikur	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin hafa aðgang að náttúrulegu leikefni. • Unnið er með talningu, flokkun og greiningu forma. • Form og stærðfræðileg tákni eru sýnileg í umhverfinu. • Börnin eru kynnt fyrir stærðfræðilegum hugtökum og leikefni þar sem unnið er með magn og mælingar. • Kubbar eru hluti af leikefninu. • Unnið er með einfaldar tilraunir, t.d. ljós og skugga. • Frjáls leikur úti.
Hópvinna/ samvinna	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin vinna með fjölbreyttan, náttúrulegan efnivið, tól og tæki. • Áhersla er á endurvinnslu og sjálfbærni á deildinni. • Farið er í þrautaleiki þar sem reynir á samvinnu og rökhusun.
Líkamleg umhirða	<ul style="list-style-type: none"> • Rætt er um pappírs- og sápunotkun. • Fræðsla tengd vatni.

<p>Útivera/ vettvangsferðir</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Að fara í vettvangsferðir á öllum árstímum og nota mismunandi veður til gönguferða. • Að virkja börnin til að snerta, sjá, lykta og hlusta á fyrirbæri sem þau mæta og upplifa í vettvangsferðum. • Skoða og ræða um plöntur, skordýr, villt dýr og húsdýr. • Kenna börnum að tína rusl og flokka • Afla efniviðar í vettvangsferðum sem er svo nýttur í t.d. Myndsköpun. • Athygli er vakin á dýrum og plöntum í náttúrunni og verkefni unnin út frá upplifun úr vettvangsferðum. • Fjallað er um og veitt athygli á formum og magnhugtökum í umhverfinu • Þar sem sveitarfélagið er aðili að EarthCheck verkefni sveitarfélaganna á Snæfellsnesi er sorp flokkað í jarðgerð, plast, pappír og járn og almennt sorp.
<p>Samverustundir</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rætt er um veðrið, árstíðir, dagatalið, klukkuna, tímann, tölur og stærðfræðihugtök. • Börnin fræðast um dýr og plöntur. • Unnið með heimspeki, vísindi og rökhugsun. • Börnin teikna myndir úr ferðunum (myndsköpun). • Rifja upp og ræða við þau um það sem gert var og hvað þau upplifðu í vettvangsferðunum (þannig þróast skilningur). • Skoða bækur sem fjalla um dýr, veðurfar og gróður. • Syngja með börnunum ýmis lög um dýr, plöntur og náttúruna.
<p>Matartími</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Umræða um fjölbreytt fæði, hvaðan fæðan kemur og hvað hún gerir fyrir okkur. • Börnin fræðast um flokkun, endurvinnslu.
<p>Svefn/hvöld</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin hlusta á umhverfishljóð, náttúruhljóð eða rólega tónlist.
<p>Mat</p>	<p>Sjá skólanámskrá bls. 16-18 hér á þessum tengli.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markvissar samræður við börnin, einslega og/eða í hóp. • Rýnihópar, umræður um sjálfbærni, umhverfisvernd og vísindi. • Ljósmyndaskráningar. Fylgjast með hvernig börnin upplifa náttúruna. • Ýmis hjálpargögn útbúin vegna mats, s.s. veðurkerfi, flokkunarkerfi og fleira. • Kennarar halda skráningar um það. • Námssögur

Heilbrigði og vellíðan

Heilbrigði og vellíðan er flókið samspil milli einstaklings og umhverfis og byggir í senn á andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan. Daglegt nám í leikskólanum er samþætt nám þar

sem barnið lærir allan tímann við mismunandi aðstæður. Stór hluti félagsmótunar hjá börnum fer fram í skólum. Umönnun og daglegar venjur eru stór hluti af leikskólastarfinu. Umönnun og umhyggja er fólgin í því að annast börnin líkamlega og andlega af hlýju, áhuga og ábyrgðarkennd. Með slíkri umönnun skapast tilfinningatengsl og trúnaðartraust. Efling sjálfmyndar og ræktun góðra samskipta við aðra fellur undir félagsmótun. Í skólum gefst tækifæri til að efla líkamlegt hreysti nemenda, það er meðal annars gert með því að móta með þeim jákvætt viðhorf til útiveru og hreyfingar, heilnæmra lífshátta og hollrar næringar. Með almennri menntun getum við dregið úr aðstöðumun barna og leitast við að tryggja öllum tækifæri til þroska og góðrar heilsu.

Heilbrigði og vellíðan á Drekkadeild

Í leikskóla ber að stuðla að heilbrigði og vellíðan barna með því að leggja áherslu á (Aðalnámskrá leikskóla, 2011):

- umhyggju
- holla næringu
- fjölbreytta hreyfingu og útivist
- slökun og hvíld
- jákvæð samskipti
- félagsleg tengsl
- tilfinningalegt jafnvægi

Þroskapættir	Líkams- og hreyfiþroski, vitsmunaproski og félagsþroski.
Hæfnipættir	Hæfni til að vinna með líkamann og hugann. Hreyfigeta og færni til líkamstjáningar og íþróttaiðkunar.
Markmið	Að börnin eigi kost á alhliða hreyfingu sem fullnægir hreyfiþörf, eflir hreyfigetu og samhæfingu hreyfinga. Þau reyni á sig og slaki á. Þau þrói með sér jákvæða líkamsvitund. Börnin verði sem mest sjálfbjarga við athafnir daglegs lífs. Þau tengi heilbrigða lífnaðarhætti við holla fæðu og nægan svefn.
Leiðir	
Leikur	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin hafa aðgang að krefjandi hreyfisvæðum úti og inni. • Farið er í leiki bæði frjálsta og skipulagða þar sem reynir á líkamann og samvinnu. • Unnið er með slökun og líkamlega og andlega vellíðan.
Hópvinna/ samvinna	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin taka þátt í hreyfileikjum, dansi og hringleikjum þar sem reynir á líkamann. • Unnið er með hópverkefni þar sem reynir á fínreyfingar.
Líkamleg umhirða	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin eru frædd um gildi hreinlætis, líkamsumhirðu og sýkingavarna.

Útivera/ vettvangsferðir	<ul style="list-style-type: none"> Börnin klæða sig sjálf í og úr fyrir útivist og fá tækifæri til að æfa flóknari færni. Þau hafa tækifæri til að hreyfa sig í mismunandi landslagi og við mismunandi aðstæður.
Samverustundir	<ul style="list-style-type: none"> Börnin fara í leiki sem bjóða bæði upp á fín- og grófhreyfingar. Í upphafi stundar koma börnin sér fyrir í þægilegri stellingu og slaka á.
Matartími	<ul style="list-style-type: none"> Rætt er um mismunandi fæðutegundir og hollustu. Matartíminn er róleg stund sem byggir undir vellíðan. Áhersla er á góða borðsiði, tillitsemi, hjálpsemi og samvinnu.
Svefn/hvöld	<ul style="list-style-type: none"> Börnin taka þátt í slökun. Þau upplifa vellíðan með vinum sínum.
Mat	<p>Sjá skólanámskrá bls. 16-18 hér á þessum tengli.</p> <ul style="list-style-type: none"> Skráningar ljósmyndir námssöguskráningar, Samtöl/samræður meðal barnanna. Fá þau til segja frá upplifun sinni á því sem fram fer í skólanum og/eða hvað þau vilji læra í skólanum. Börnin meta líðan sína í ýmsum þáttum starfsins einu sinni á önn, um áramót og að vori. Má nota myndir af svæðum og andlit sem sýna mismunandi líðan Kennarar fá börn til að fara með sér í skoðunarferðir um skólann og segja frá hvað þeim finnst markvert, á þann hátt skyggnumst við inn í þeirra hugarheim .Nota matsblöð og mismunandi svipbrigði og andlit

Sköpun og menning

Í sköpun felst að móta viðfangsefni og miðla þeim, búa til, gera eitthvað nýtt eða öðruvísi en viðkomandi kann eða hefur gert áður. Í leikskóla eiga börnin að fá rými til að nýta sköpun og tjáningu þeirra þar sem að þau fá að njóta sín og taka þátt í skapandi verkefnum. Sköpun er að uppgötva, njóta, örva forvitni og áhuga, virkja ímyndunarafl og leika sér með möguleika. Gagnrýnin hugsun er lykilþáttur í læsi og sköpun og fléttast saman við hlutverk gagnrýnnar hugsunar í lýðræði. Í sköpuninni felst hagnýting hugmynda og mótun viðhorfa, gildismats og hæfni. Í gegnum leik opnast víddir þar sem sköpunargleði barna fær notið sín. Sköpun er mikilvægur grunnur að því að horfa til framtíðar og móta sér framtíðarsýn og taka þátt í lýðræðislegu samfélagi og skapa sér hlutverk innan þess.

Sköpun og menning á Drekkadeild

Í leikskóla eiga börnin að fá rými til að nýta sköpun og tjáningu þeirra þar sem að þau fá að njóta sín og taka þátt í skapandi verkefnum.

- Börnin eiga að finna fyrir ánægju og gleði þegar sköpunarkraftar þeirra eru nýttir.
- Þau eiga að fá að vinna með og kanna allskonar efnisvið og nýta fjölbreytta tækni.
- Ásamt því fá þau að kynnast bókmenntum, sögum og ævintýrum, þau læra texta og taka þátt í söng þar sem að sköpun og tjáning ytir undir upplifun þeirra.
- Markmiðið er að börnin fái að taka virkan þátt í menningu, hátíðum og viðburðum sem tengjast barnamenningu.

Proskapættir	Fagurproski, hreyfiþroski, tilfinningaþroski, líkams- og hreyfiþroski.
Hæfnipættir	Hæfni til sjón-, heyrnar- og rúmskynjunar. Næmni fyrir litum, lögum og formum. Hæfni til að vinna með, meta og skapa tónlist.
Markmið	Að börnin vinni með fjölbreyttan, skapandi efnivið og kynnist ýmsum áhöldum. Þau tjái hugmyndir sínar og skapi út frá eigin upplifunum, t.d. í myndlist, tónlist, leiklist og upplýsingatækni. Þau vandi verk sín, fullvinni þau og gangi frá eftir sig. Börnin þroski með sér næmni fyrir hljóðum, hreyfingu og hrynjanda. Þekki helstu hátíðir í íslensku samfélagi og siði sem tengjast þeim. Þau læri að vinna í hóp að sameiginlegu markmiði.
Leiðir	
Leikur	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin hafa aðgang að fjölbreyttu leikefni til sköpunar. • Gott rými er í dagskipulagi fyrir frjálstan leik. • Skapandi umhverfi er úti sem inni. • Lagt er upp úr jákvæðu hugarfari og gleði í leiknum. • Sameiginleg söngstund er með öllum deildum vikulega.
Hópvinna/ samvinna	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin vinna saman að listsköpun á fjölbreyttan hátt, s.s. myndlist, tónlist eða í annarri tjáningu. • Þau fá tækifæri til að skrá, flytja, ræða eða sýna verk sín. • Í hópastarfi er til dæmis unnin þemavinna þar sem börnin vinna með viðfangsefnið bæði í einstaklings- eða hóp verkefnum. • Settar upp listasýningar, t.d. á Rökkurdögum og í leikskóla fyrir sumarfrí.
Líkamleg umhirða	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin nota hlífðarföt við myndsköpun. • Þau ganga frá og þvo sér að lokinni myndsköpun.
Útivera/ vettvangsferðir	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin hafa aðgang að náttúrulegum og skapandi efnivið í útivist. • Þau fara í vettvangsferðir sem bjóða upp í fjölbreytta upplifun í umhverfinu. • Elsti hópur fer í útikennslu.
Samverustundir	<ul style="list-style-type: none"> • Börnin hlusta á fjölbreytta tónlist og læra mismunandi lög og texta. • Þau skoða myndskreytingar í bókum.

	<ul style="list-style-type: none"> Börnin skoða bækur um mismunandi listamenn og þjóðerni.
Matartími	<ul style="list-style-type: none"> Matur er fallega fram borinn. Kynntar eru gamlar og nýjar matarhefðir.
Svefn/hvöld	<ul style="list-style-type: none"> Mismunandi hlustun er í boði; sögur, leikrit, róandi tónlist ofl. Slökun, loka augnum og ímynda sér.
Mat	<p>Sjá skólanámskrá bls. 16-18 hér á þessum tengli.</p> <ul style="list-style-type: none"> Börnin meta líðan sína í ýmsum þáttum starfsins einu sinni á önn, um áramót og að vori. Má nota myndir af svæðum og andlit sem sýna mismunandi líðan Ferilmappa sem endurspeglar námsferil barnanna. Mat á kennsluáætlun út frá námskránni og leiðum eftir hverja önn. Hver umsjónarkennari skráir Lagt mat á teikniþroska barnanna með mánaðarlegum sjálfsmyndum